

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :30824082-610 – 10836083
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

3 0 Ekim 2024

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/13854 GK 4
7/14197 GK 10
7/15279
7/15615
7/15807 GK 12
7/15808
7/15941
7/15942
7/15943
7/16030
7/16153
7/16154
7/16155
7/16156

**ŞANLIURFA MİLLETVEKİLİ
SAYIN DİLAN KUNT AYAN'IN
TBMM 7/15615 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

Kahramanmaraş Merkezli 6 Şubat Depremi, 11 ilde ağır kayıp ve yıkımlara neden olmuş, toplamda 15 milyon yurttaşı etkilemiştir. Resmî açıklamalara göre 53 bin 537 insanımız depremde hayatını kaybetmiş, yüz binden fazla insan ise yaralanmıştır. 11 ilde etki eden depremin etkisiyle, Hatay başta olmak üzere şehirlerin demografik, kültürel ve kentsel özelliklerini değiştirecek boyutlarda bina ve yapı yıkımları meydana gelmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın raporuna göre, Hatay'da 13 bin 883, Kahramanmaraş'ta 7 bin 295, Adıyaman'da 5 bin 826, Malatya'da 4 bin 197, Gaziantep'te ise 3 bin 805 olmak üzere bölgede 38 bin 901 bina deprem anında yıkılmış, 17 bin 491 binanın da acil olarak yıkılması gerektiği belirtilmiştir. Toplamda 500 binden fazla bina kullanılamaz hale gelmiş, 128 bin 778 konut da orta derecede hasar almıştır.

Deprem bölgelerinde yaşayan 5 milyondan fazla insan ise başka şehirlere göç etmek durumunda kalmış, deprem bölgelerinde 2.5 milyondan fazla insan barınma sorunu yaşamaktadır. Ağır maddi ve manevi zararlar yaşayan milyonlarca depremzede, ekonomik sorunları, deprem bölgelerinde yeterli ve güvenli binaların olmaması, yeniden yapım veya güçlendirme işlemlerinin yapılmamış olması, konut kira ve fiyatlarının fahiş oranda artması nedeniyle 1.5 yıldır konteynır kentlerde, çadırlarda ve prefabrik evlerde yaşamaya devam etmektedir. Konteynır kentlerin kapasiteleri ve fiziki imkanları nedeniyle ikincil mağduriyet yaşayanlar, barınma sorunlarının çözülmesini beklerken; depremin, can kayıplarından sonra en ağır tablosu olan barınma sorunu, geçen 1.5 yıla rağmen çözülmemiştir.

Asrın Felaketi olarak bilinen depremden bu yana geçen 1.5 yılda, tamamlanan deprem konutlarının sayısı, hak sahipliğini hak eden ve konutlarını teslim alan depremzedelerin sayısı, hak sahipliği kriterleri, deprem konutu ödeme koşulları, kira yardımları, orta ve az hasarlı konutların durumu, hak sahiplerine konut dağıtımlarındaki kriterler, süre ve tarihler, konteynır kentlerin durumu, çeşitli nedenlerle çoklu mağduriyet yaşayan depremzedelerin durumları, bölgesel ve diğer nedenlerle doğan ayrımcılık iddialarına dair Bakanlık, AFAD ve yetkililer tarafından net, somut açıklama ve bilgilendirmeler yapılmamıştır.

Bu bağlamda;

- 1) Hak sahibi" kavramı nasıl tanımlanmaktadır? Hak sahipliği kriterleri nelerdir ve kimler bu kapsama girmektedir?
- 2) Şu ana kadar hak sahipliği için kaç kişi başvuruda bulunmuştur? Mevcut durumda hak sahibi olarak belirlenen kişi sayısı nedir? Bu kişiler hangi aşamalardan geçerek hak sahibi olarak tanımlanmıştır?
- 3) Hak sahipliği başvurusu reddedilen kaç kişi bulunmaktadır? Hangi nedenlerle başvuruları reddedilmiştir?
- 4) Hak sahipliği reddedilen ve konteyner kentlerde yaşamaya devam eden kişilerin durumu nedir? Bu kişilerin haklarını yeniden gözden geçirmek adına bir süreç işletilmekte midir?
- 5) Deprem bölgesi illerde bugüne kadar kaç adet konutun anahtarı hak sahiplerine teslim edilmiştir? Hangi tarihlerde kaç hanenin daha teslim edilmesi planlanmaktadır? 2024 yılı sonuna kadar teslim edilmesi öngörülen toplam konut sayısı nedir?
- 6) Anahtar teslimleri hangi kriterlere göre sıralanmaktadır? Depremzedeler arasında öncelik sıralaması yapılırken hangi faktörler dikkate alınmaktadır?
- 7) Deprem bölgesinde az hasarlı, orta hasarlı ve ağır hasarlı olarak tespit edilen yapı sayıları nelerdir? Hasar tespit çalışmaları ne kadar sürede tamamlanmıştır ve bu süreçte hangi kriterler kullanılmıştır?
- 8) Az hasarlı ve orta hasarlı binalarda yaşayan vatandaşlar için ne tür destekler sağlanmaktadır? Bu vatandaşların yaşam koşullarını iyileştirmek için hangi adımlar atılmıştır?

- 9) Depremden etkilenen bölgelerde yaşayan ve kiracı desteğinden faydalanan kişi sayısı kaçtır?
- 10) Kiracılara sağlanan destek miktarı ve süreleri nelerdir? Bu desteklerin kesilme veya devam etme durumuna dair Bakanlık planlaması nedir, depremzede kiracılara kira yardımları hakkında bilgilendirme yapılmış mıdır?
- 11) Konteyner kentlerde şu an kaç kişi yaşamaktadır? Bu kişilerin sosyo-ekonomik durumu nedir?
- 12) Konteyner kentlerin kapatılması veya tahliye edilmesi gibi bir plan mevcut mudur? Mevcutsa, bu tahliye planı hangi tarihlerde uygulanacaktır ve bu süreçte kaç kişi tahliye edilecektir?
- 13) Engelli, yaşlı, hasta bireyler dışında konteyner kentlerde yaşamayan depremzedelerin durumu nedir? Bu kişilere hangi barınma imkanları sağlanmaktadır?
- 14) Roman Strateji ve Eylem Planı çerçevesinde, deprem bölgesindeki dezavantajlı durumda olan Romanlar için özel bir plan mevcut mudur? Bu plan kapsamında ne tür adımlar atılacaktır?
- 15) Kaldıkları ev ve yerlerin tapusu olmadığı için dezavantajlı durumda olan Roman vatandaşların hak sahibi olabilmesi için hangi önlemler alınmaktadır? Romanların hak sahibi olma sürecinde karşılaştıkları zorluklar nelerdir ve bu zorlukların aşılması için hangi politikalar uygulanmaktadır?
- 16) Hak sahibi olarak kabul edilmeyen veya bu sürece dahil olamayan depremzedeler için yeterli konut arzı sağlanmış mıdır? Hak sahibi olmayanların barınma sorunlarının çözümü için mevcut veya planlanan projeler nelerdir?
- 17) Deprem bölgesinde yaşayan ve özel ihtiyaçları olan gruplar (engelliler, yaşlılar, kronik hastalığı olanlar vb.) için ne tür destek mekanizmaları geliştirilmiştir? Bu gruplara yönelik sosyal hizmetler ve barınma çözümleri nelerdir?
- 18) Bölgedeki dezavantajlı gruplara yönelik sağlanan ayni yardımların (gıda yardımı, kıyafet, fatura vs.) kesilmesi planlanmakta mıdır? Eğer kesilecekse, bu durumun sosyal etkileri nasıl değerlendirilmektedir?
- 19) Deprem bölgesinde sağlanan sağlık, psikososyal destek gibi diğer yardımların kesilmesi planlanmakta mıdır? Bu tür yardımların kesilmesinin bölgedeki sosyo-ekonomik duruma etkileri nasıl değerlendirilmektedir?
- 20) Deprem sonrası toplumsal eşitsizliklerin giderilmesi için hangi politikalar geliştirilmektedir? Etnik kimlik, gelir durumu, sosyal statü gibi faktörlere dayalı ayrımcılıkların önlenmesi için hangi tedbirler alınmaktadır?

CEVAP

Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliğinin ilgili maddeleri gereği hasar tespit, altyapı, enkaz kaldırma hizmetleri için ana çözüm ortağı olan Bakanlığımızca Türkiye Afet Müdahale Planına (TAMP) göre hasar tespit çalışmaları koordine edilmektedir. 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun ile 7663 sayılı Hasar Tespit Genelgesinde, hasar tespit çalışmaları, afet sonrasında gerçekleştirilecek olan yardım, hak sahipliği ve yer seçimine esas teşkil eden hazırlık mahiyetinde işlem olarak belirtilmekte olup aynı mevzuat kapsamında, hasar tespit, afetin binaya verdiği hasarın gözlemsel olarak incelenmesine yönelik bir çalışma şeklinde tanımlanmakta ve bu çalışmanın, binanın deprem karşısındaki davranışını, performansını ve risk durumunu ortaya koyar nitelikte bir çalışma olmadığı belirtilmektedir.

Ayrıca; 7269 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin (a) bendinin ek fıkrasında yer alan "*Yapılacak asıl işlemlere esas olmak üzere, fen kurulları tarafından düzenlenen teknik mahiyetteki hasar tespit raporlarına mahallî ilân tarihinden itibaren otuz gün içinde itiraz edilebilir ve hasar tespit raporları ancak asıl işlemlerle birlikte dava konusu edilebilir. Gayrimenkulleri kesin bir şekilde hasarsız olarak tespit edilenlerin veya gayrimenkullerinin hasar tespiti hiç yapılmayanların, yargı yoluna gitmeden önce, mahallî ilân tarihinden itibaren otuz gün içinde ilgili idareye başvurmaları zorunludur*" hükmü yer almaktadır. İçişleri Bakanlığı (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı)'nın 14.04.2014 tarih ve 7663 sayılı Hasar Tespit Genelgesi'nde "*Hasar*

Tespit, meydana gelen afetin binaya verdiği hasarın gözlemsel olarak değerlendirilip derecelendirilmesidir. Bir binaya afetten sonra yapılan hasar tespit çalışması, sadece olmuş afetin binada meydana getirdiği hasarın tespitini içerir. Geçmiş afetlerin binada meydana getirdiği hasarlar ya da binanın bakımsızlığı ve ekonomik ömrünü tamamlamış olması gibi nedenler ile oluşan hasarlar, projelendirme ve imalat hataları bu çalışmalar sırasında dikkate alınmaz." denilmektedir.

Yapı İşleri Genel Müdürlüğümüzce, depremde etkilenen yapılara ilişkin kesin hasar tespit çalışmaları sırasında, fen kurullarınca bina askı kodu verilerek binanın hasar durumu belirlenmiş, 30 günlük yasal itiraz süreci içerisinde maliklerince herhangi bir başvuruda bulunulmadığı takdirde kesin ve itiraz hasar tespit çalışmalarının tamamlanmasına müteakip mahallinde ilan edilmek suretiyle hasar tespit süreci sonlandırılmıştır. Bu kapsamda; toplam 2.381.674 hasar tespiti yapılmıştır.

Diğer taraftan, Kentsel Dönüşüm Başkanlığımızca söz konusu depremlerden yoğun olarak etkilenen yerleşimlerde 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun kapsamında kent kimliği ile uyumlu, altyapısı ile sağlıklı ve güvenilir yaşam çevrelerinin yeniden oluşturulmasına yönelik çalışmalar rezerv yapı alanı statüsünde, alanda bulunan taşınmaz sahiplerinin katılımları ile süratle devam edilmekte olup, bu çalışmaların yanı sıra 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun ve 7700 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı uyarınca, depremlerden etkilenen yerlerde, 7269 sayılı Kanun kapsamında orta hasar ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen taşınmazların maliklerine, talep etmeleri halinde hasarlı yapılarının yerinde yeniden inşasına yönelik iş ve işlemlerde kullanılmak üzere Kentsel Dönüşüm Başkanlığımızca hibe ve kredi desteği sağlanmaktadır.

Önergede yer alan diğer hususlarla ilgili olarak İçişleri Bakanlığı'ndan (AFAD Başkanlığı) bilgi alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.